

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA.
1838
GILBARIȚIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA
B-dul REGELE FERDINAND
Abonamentul anual lei 200. A
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 41

12 Iunie 1941

Anul 104

Se întorc pribegii

de V. Branisce

Săptămâna trecută au început să sosească în țară, grupuri de refugiați din Bucovina de nord, care surprinși de evenimentele din Iunie 1940 se reîntorc în țară după un an de suferințe și pribegie.

Acești frați, — după ce oficialitatea desmințise cu ultima energie sponurile de cedări teritoriale, după ce se dăseră sancțiuni funcționarilor, care își trimisese rău și familie în interiorul țării, — încrezători în atitudinea demnă a statului, a cărui lozincă era „nici o brazdă”, s'au trezit într-o bună zi cu afișe străine pe zidurile Cernăuților și cu bande sălbatice operând pe străzi ca 'n codrul Herței.

Cu ori ce posibilitate de revenire în țară tăiată, mai rău ca pe vremea năvălirilor tătare, — căci pe vremea aceea lumea era avertizată de iscoade și avea posibilitatea să fugă — în epoca de strălucit progres contemporan, când agresiilor, înainte sau după comiterea ori cărui act, răsfoiesc cu mult calm codul internațional dela Haga, în acest fericit eu, populația a fost surprinsă în pat de rușinosul act al cedării unui pământ sfânt, rupt din trupul Moldovei.

Mulțumită acordului încheiat de comisia germano-rusă, 4000 de Români au putut trece în Noemvrie 1940 în Germania și acolo găzduiți și transportați din lagăr în lagăr dela Breslau la Glauwitz, apoi la Viena, au fost în sfârșit repatriați în urma tratatelor duse de guvernul nostru și transportați cu vaporul pe Dunăre până la Calafat.

Acum se întorc în țară. Salutăm cu vie emoție sosirea lor. Le urăm bun sosit pe pământul nostru îndoliat și așteptăm cu caldă nădejde activitatea pe care o vor desfășura pentru reîntregirea țării în hotarele ei firești.

Suntem siguri că fiecare pribeg, fiecare izgonit de pe vatra lui strămoșească va fi un luptător neobosit pentru dreptatea revendicărilor românești, căci noi nu cerem pradă de războiu, noi nu vrem să negociem trupul țării după metode medievale, când provinciile serveau de zestre prințeselor de nobilă obârșie sau când golurile din visterie se completau cu vânzări de pământuri.

Rădăcinile neamului nostru sunt adânc înfipte în glie. Prin ele ne-am tras noi de-a-lungul timpurilor seva dătătoare de viață, mulțumită rezistenței lor și-a ridicat neamul coroana strălucitoare spre soare.

Popor și pământ formăm o unitate organică, mistică am putea spune. Specificul nostru se datorește acestei legături ancestrale, pe care forța omenească n'o va putea distruge decât vremelnice. Dar pentru păstrarea acestui patri-moniu avem nevoie de o conștiință colectivă.

Numai după ce vom stârpi egoismul feroce, care se acomodează oricărei situații, atâta timp, cât individul nu are de îndurat nici o neplăcere personală, numai după ce vom renunța la mentalitatea îngustă de clan, care subordonează interesele neamului intereselor sale ideologice, va urma însănoșirea morală a țării.

Iar când fiecare va fi convins că pământul este izvorul de viață al neamului, iar țara este dreptul lui suprem, vom putea privi cu încredere viitorul.

Un vast teren de muncă se deschide pentru frații noștri, care așteaptă cu dor să se întoarcă acasă!

+ ALEXANRU NICOLESCU

de I. Bozdog

Un mare fiu al neamului, Mitropolitul bisericii unite a trecut în rândurile Dreptilor.

I-a fost merit din leagăn acestui vlăstar al munților Giurgeului, azi văduviți din nou și părăsiți și de cel mai entusiast admirator al lor, ca să înfrunte în firavru-i trup toate obstacolele vremurilor vitrege sub care a copilărit și să ridice și valorifice virtuțile generațiilor de preoți-țărani din Tulgheș, din care a descins, până la înălțimi adevărat siderale, așa cum i-a prevestit profesorul său de l. română din Blaj — G. Precup — încă în cl. VI, scriindu-i pe lucrare deviza: „per aspera ad sidera.”

A fost preotul cu adevărat după rânduiala lui Melchisedec și Păstorul mare, care și-a pus sufletul său pentru turma încredințată și care în viața sa pastorală a căutat întotdeauna pe cei slabi și umiliți și a mângăiat și ajutat pe cei obidiți și greu încercați.

Vieța acestui mare preot a fost cea mai frumoasă și pilduitoare carte, din care au învățat mai mult cei ce l-au văzut măcar odată, decât din numeroasele lui lucrări pline de erudiție și gândire filosofică, străbătută de cel mai cald suflu mesianic. Chiar opera lui de literatură frumoasă — atât de puțin cunoscută — este un înălțător imn cântat Creatorului, împletit din poadoabele codrilor copilăriei sale, presărat de slava stelelor aninate în vârfulurile brazilor seculari și îmbibat cu miresma de rășină și tămâie, cum numai inima lui de vi-

zionar și artist a putut să-i ofere.

Tot atât de neprihănit și dârz luptător naționalist și român a fost și ca preot. — În anul 1915, când soarta școlilor din Blaj era în grea cumpănă, ca secretar al mitropolitului Mihali, a făcut un memoriu de o documentare clasică și atât de energic, încât chiar dârzului mitropolit i s'a părut prea apăsător, iar la rugămintea aceluia ca să-l refacă, în 5 redactări consecutive l-a agravat tot mai mult, căci spunea adormitul în Domnul: *cu cat vreau să îndulcesc fraza, cu atât se mărește prăpastia școlii confesionale în inima mea.*

În 1916, ca vicar episcopesc, fiind mitropolia evacuată la Oradea, în timp ce mulți frunțași au semnat faimosul memorandum de fidelitate către Ungaria, Alexandru Nicolescu a refuzat semnarea și a scris personal preoților mai apropiați să plece din sat în sat și să spună că e porunca lui să nu semneze nici un preot această declarație necinstită.

La 1933, în Adunarea generală a „Astrei” din Brașov, i-a vorbit fostului Rege Carol în numele bisericii unite în uimirea și admirația tuturor *despre morala în viața familială și în cea publică a celor ce au răs-punderea educației neamului*

A fost și un cald sprijinitor și activ membru al „Astrei” și al tuturor mișcărilor culturale. Intreaga agoniseală din America și frumoasa sa bibliotecă de misionar le-a cinstit bisericii unite din Cleveland.

Cu adevărat totul pentru neam, nimic pentru sine.

Odihnească în pace!

Bravo, Baratyky!

de Ion Colan

În ziua de care ne legasem, pe vremuri, atâtea nădejdi, dovedită, mai târziu, dezastruoasă pentru destinul României, drumurile m'au dus în București, „orașul prăbușirilor”, cum l-a numit cineva dornic de senzațional în titlul operei sale.

Era 8 Iunie. Lipsea fastul regizat de Potemkinii de altădată. Tribunele nu s'au mai dărâmat, ca atunci, și diverșii cancelari n'au mai apărut cu pieptul capitonat de mulțimea decorațiilor, mari și foarte mari, date în raport cu aptitudinile lor de slugi prea plecate.

Prin dreptul unui stadion, un strigăt pornit din mii și mii de guri acoperea sgomotul bulevardului:

— Bravo, Baratyky, haida Sipos, bravo, Baratyky!!

Două echipe românești, se luptau în cadrul campionatului național.

La început am avut impresia că sunt la Budapesta. M'a lămurit prietenul, înfălnit întâmplător, și tot el m'a dus într-o tribună, ca să aud o oră și jumătate același strigăt, adânc jignitor și pentru miile de ocupanți ai tribunelor și, mai cu seamă, pentru Ardeleanul căzut în mijlocul unei lumi sportive.

Sentimentul demnității naționale era umilit de sbieretul miilor de voci:

— Bravo, Baratyky! — alternat, pentru variație, tot cu un nume accentuat pe prima silabă — bravo, Sipos!

Așadar, este posibil, în acest București, să aduni 10—20.000 de oameni în cuprinsul unui stadion și toți aceștia să știe că jumătate din Ardeal geme sub apăsarea streină; toți să știe că noi nu vorbim la figurat, când însemnăm, în rânduri tipărite, suferințele alor noștri; toți să știe că un episcop, P. S. S. Popovici al Orăzii, a fost expulzat, anul trecut, într'un vagon de vite, plumbuit; toți să aibă cunoștință de atâtea și atâtea „fapte diverse” pe-

— Continuare în pagina 2-a —

FOILETONUL

„GAZETEI TRANSILVANIAI”

**Românli grănicerl din Banat și
Revoluția din Ungaria 1848-1849**

Ocuparea Vârșetului și a Bisericii Albe

Așezarea grănicerilor la începutul anului 1849

de **Antoni Marchescu**

Forțele revoluționare care ocupau Vârșetul, la începutul lunii Ianuarie 1849, se urcau la cifra de 8.000 de oameni și 18 tunuri, iar Biserica Albă era ocupată de 1000 de oameni și 7 tunuri. Între trupele de ocupație a ce-

lor două orașe și trupele imperiale nu erau decât ciocniri locale, între patrulă și avanposturi, fiecare menținându-și pozițiile inițiale.

În a doua jumătate a lunii Ianuarie, gen. Theodorovic se hotărî să in-

treprindă o expediție dela Panciova asupra Vârșetului. Atacul urma să aibă loc în ziua de 20 Ianuarie, cu sprijinul trupelor din Lugoj. Pentru aceasta încă în ziua de 13 Ianuarie a trimis comunicare colonelului Wernhard, la Lugoj, arătându-i intențiunile sale și-i ceru să întreprindă un marș demonstrativ asupra Vârșetului, ca astfel inamicul să-și împartă în două forțele de care dispune. Comunicarea a sosit prea târziu, abia în 18 Ianuarie, când s'au și luat dispoziții de executarea marșului demonstrativ. Plecarea din Lugoj a fost în ziua de 19 Ianuarie, sub comanda maiorului Eisler, cu 6 companii de pedestrași, 1/2 escadron de călăreți și 6 tunuri. În drum, la Jamul Mare, Eisler primiștirea că gen. Theodorovic s'a ciocnit cu revoluționarii la Zichidorf, că a intrat în Vârșet și Biserica Albă și că revoluționarii sunt în retragere spre Beciche-

